

Elévülés nyugvása alatt adójogviszonyban az elévülés ideje nem folyik [2003. évi XCII.tv. 164. §; 1959. évi IV. tv. 326. §]

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Komárom Megyei Igazgatósága /a továbbiakban: elsőfokú hatóság/ megismételt eljárásban a 2011. január 19. napján kelt határozatával a felperest adókülönbözet, adóbírság, késedelmi pótlék és mulasztási bírság megfizetésére kötelezte.

A felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az adóhatóságnak a 2005. március – november hónap közötti időszakra vonatkozó áfa adóhiány megállapítási joga elévült, ezért 94.000 Ft adókülönbözetet/adóhiányt törölni kell.

Az alperes a 2011. június 6. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Indokolása szerint: „az adóhatósághoz visszaérkezett tértivevény tanúsága szerint a 2008. november 20-án kelt másodfokú határozat kézbesítésére 2008. december 9-én került sor, így az a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény /a továbbiakban: Ket./ 128.§ /5/ bekezdése értelmében ezen a napon vált jogerőssé, a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság ítélete pedig 2010. február 23-án emelkedett jogerőre. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény /a továbbiakban: Art./ 164.§-ának /5/ bekezdése alapján az adó megállapításához való jog a bírósági eljárás időtartamával, 441 nappal meghosszabbodott, így az adózó álláspontjával szemben a 2005. március – novemberi időszak elévülése 2010. december 31. helyett, 2012. márciusában következett be. A bírósági eljárás időtartama alatt ugyanis az elévülés nyugodott, a határideje nem telt, így az elévülési idő a nyugvás időtartamával meghosszabbodott, amely alatt hozta meg döntését.

A felperes keresetében a határozatok hatályon kívül helyezését és a hatóság új eljárásra kötelezését kérte. Álláspontja szerint sem az Art., sem a Ket. nem tartalmaz az elévülés nyugvására olyan szabályt, amelyet az alperes alkalmazott. Az Art. 164.§ /1/ bekezdésének harmadik mondata rendelkezik az elévülési idő meghosszabbításáról, amelybe azonban a nyugvás nem tartozik bele. Miután az elévülés nyugvásának kifejtése sem az Art. szabályozásában, sem a Ket-ben nem történt meg, nyilvánvalóan meg kell találni azt a jogszabályt, amely alapján Magyarország jogrendjén belül az elévülés nyugvása magyarázatra lel. Ez a rendelkezés pedig a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény /a továbbiakban: Ptk./ 326.§ /2/ bekezdése, amely szerint az elévülés nyugvása azonos azzal az időszakkal, amely időszak alatt az igény érvényesítője menthető okból nem volt abban a helyzetben, hogy igényét érvényesíthesse.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az első- és másodfokú határozatot hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Indokolása szerint az elévülés nyugvása az elévülési időt meghosszabbítja méghozzá akként, hogy ha „egy évnél hosszabb az elévülési idő és még az nem telt el, a követelés egy éven belül továbbra is érvényesíthető, abban az esetben, ha az elévüléshez ennél rövidebb idő van hátra.” A felperes számítási módja tehát helyes és elfogadható.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében az ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az Art. 164. §-ának téves értelmezésével hozta meg határozatát, az ítélet 3. oldalának nyolcadik bekezdése pedig, amely a jogkérdés eldöntését indokolja, értelmezhetetlen.

A felperes ellenkérelmében az ítélet hatályában fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

Az elévülés jogintézményét a Ptk. szabályozza, az Art. pedig az adójogviszonyokra specializálva alkalmazza.

Az igényérvényesítés során az időmúlás jogkövetkezménye lehet a jogvesztés vagy az elévülés. Főszabályként azok a határidők jogvesztők, amelyekhez jogszabály ilyen joghatást fűz. Az elévülés megszünteti a jogosultság bírósági úton történő érvényesíthetőségét /Ptk. 325.§ /1/ bekezdés/, az elévült követelés állami kényszer útján való kikényszerítésére a továbbiakban nincs lehetőség. Az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik /Ptk. 326.§ /1/ bekezdés/, de megszakadhat, és nyugodhat is. Például a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás, vagy a követelés bírósági úton való érvényesítése megszakítja az elévülést. Az elévülés megszakadása, illetőleg az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után az elévülés újból megkezdődik /Ptk. 327.§ /1/-/2/ bekezdés/.

Az elévülésnek a jogászi köznyelv szerinti úgynevezett „nyugvását” a Ptk. 326.§ /2/ bekezdése szabályozza, amelynek lényege, hogy ha a követelését a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnése után is - a törvényi szabályozás szerint - van még lehetősége igényérvényesítésre. Alapesetben /a jogi szakirodalom szerint „klasszikus esetben”/ nyugvás alatt az elévülés egyáltalán nem folyik, így az elévülés nyugvásának időtartama az elévülés idejébe nem számít bele.

A Ptk. 326.§ /2/ bekezdése szerint: ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül - egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra. E törvényhely nem az alapesetet tartalmazza, e szabályozás szerint az elévülés a nyugvás alatt is folyik, azonban annak megszűnését követően a törvény biztosít egy rövid határidőt a követelés érvényesítésére. A nyugvást előidéző körülmény elmúltával tehát nem az elévülési idő hosszabbodik meg, hanem azon kívül biztosított a jogosultnak még időtartam igényérvényesítésre.

A peres felek között nem volt vitatott, hogy a perbeli jogkérdésre az Art.-nek az elévülésről rendelkező 164.§-át kell alkalmazni, amelynek /1/ bekezdése szerint az adó megállapításához való jog annak a naptári évnek az utolsó napjától számított 5 év elteltével évül el, amelyben az adóról bevallást, bejelentést kellett volna tenni, illetve bevallás, bejelentés hiányában az adót meg kellett volna fizetni. A költségvetési támogatás igényléséhez, a túlfizetés visszaigényléséhez való jog - ha törvény másként nem rendelkezik - annak a naptári évnek az utolsó napjától számított 5 év elteltével évül el, amelyben az annak igényléséhez való jog megnyílt. Az /5/ bekezdés értelmében ha az adóhatóság határozatát a bíróság felülvizsgálja, a másodfokú adóhatósági határozat jogerőre emelkedésétől a bíróság határozatának jogerőre emelkedéséig, felülvizsgálati kérelem esetén a felülvizsgálati kérelem elbírálásáig az adó megállapításához való jog elévülése nyugszik.

A peres felek egyezően adták elő, hogy a 2005. évre vonatkozó adó tekintetében az elévülés 5 éves időtartama 2005. december 31-én kezdődött, és 2010. december 31-én fejeződött be. Az alapeljárásban meghozott 2898954993 iktatószámú másodfokú határozat 2008. december 9-én vált jogerőssé, amely időponttól számítottn e határozat felülvizsgálata iránti közigazgatási perben a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 441 nap múlva, 2010. február 23-án döntött jogerős ítéletében, amelyet követően az alperes másodfokú határozatát a megismételt eljárásban 2011. június 6-án hozta meg.

A perbeli jogkérdésre hatályos Art. 164.§-a a bírósági felülvizsgálat idejére az elévülésnek a Ptk. 326.§ /2/ bekezdésében szabályozott esetű nyugvását nem tartalmazza, így a Ptk. 326.§ /2/ bekezdése szerinti szabályozás hiányában az Art. 164.§ /5/ bekezdésében a bírósági felülvizsgálat idejére foglalt szabályozás az elévülés nyugvásának alapesete, amely értelmében e nyugvás alatt az elévülés nem folyt. Az elévülés nyugvásának időtartama: a bírósági felülvizsgálat tehát az elévülés idejébe nem számított bele, így a nyugvás elmúltától: a bíróság határozatának jogerőre emelkedésétől az elévülésből a nyugvás kezdetétől az elévülés végéig számított /441 nap + 311 nap/ időtartam volt hátra, amely alatt az alperes /a megismételt eljárásban/ meghozta a másodfokú határozatát. A felperes ellentétes álláspontja téves.

Nem tárgya a pernek az Art. 164.§-ának a felperes ügyét nem érintő határidőtől hatályos módosítása, továbbá a Ptk. 326.§ /2/ bekezdésében meghatározott, az elévülési időn kívüli időtartam nyugvásának, megszakadásának szabályozása sem.

Mindezek folytán a Kúria a Pp. 275.§-ának /4/ bekezdése alapján, a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította.

(Kúria, Kfv. V. 35.036/2012.)